

מקץ (294)

אותו, הרי בדרך כלל לכל אחים יש אותם תווי פנים?
 עיין בעל הטורים שכתב שהם לא הכירוהו בגלל
 שנשתנה כ"כ, שהיה עבד ונעשה שר וגדול בכל הארץ,
 ולא העלו על דעתם שיגיע יוסף למעלה כזו. אמנם עדיין
 קשה כיון שראו תווי פניו שדומה למשפחתם, ושונה
 מפניהם של המצריים, סימן מובהק על הוכחה שהוא
 ממשפחתם, ומה יש בזה שנהיה למלך? חידוש גדול
 כתוב בדרשות מרן הבית יוסף וז"ל: כדי שלא יכירוהו
 בפניו שם המצנפת על פניו, וכדי שלא יכירוהו בקולו
 דיבר אתם קשות. ולדבריו מיושב שפיר. בספר "שלמה
 חדשה", תירץ שעד שלא נגלה להם יוסף חשבו אותו
 האחים למצרי, רשע מרושע, הגורם להם צרות, וכידוע
 אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע (מגילה כח),
 על כן לא הביטו בו רק בראיה בעלמא ולא זיהו אותו
 כלל, רק כשאמר להם אני יוסף הביטו בו וראו את פניו.
 ספר "אוצרות התורה"

וגם דמו הנה נדרש (מב. כב)

אתין וגמין רבויין, דמו וגם דם הקן (רש"י). יש אדם
 עושה רעה לחבירו, ותוצאה מאותה רעה נגרם צער לכל
 אותם הקרובים לחבירו. ויש אדם רוצח את זולתו,
 וכתוצאה מכך גורם יגון ואבל לאשתו, בניו וקרוביו של
 הנרצח. כאשר יבוא יומו של אותו אדם כדי לתת דין
 וחשבון לפני בית דין של מעלה על מעשיו, יפרע לא רק
 על הנזק שעשה לפלוני או על רציחתו של אלמוני, גם
 על הצער ועגמת הנפש שנגרמו לאחרים כתוצאה מכך,
 יזקפו לחובתו, שכן רק מעשה שלו גרם לכך. שהרי,
 כשהתוודו השבטים על מכירת יוסף, נתנו את דעתם לא
 רק על דמו של יוסף אשר נדרש מהם, בדבריהם התוודו
 גם על הצער שגרמו במעשה המכירה ליעקב אביהם,
 שכן צער זה נזקף לחובתם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

הרמז בהחזרת הכסף: אינני חפץ בשוחד.

ויצו יוסף וימלאו את קליהם ברוח וישיב פספיהם איש
 אל שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן (מב. כה)
 פרפרת נאה הגיד האדמו"ר מגור, על כך שיוסף הצדיק
 הורה להחזיר לאחיו שלא הכירוהו, את כספם: מאז
 ומקדם ידעו בני ישראל, כי את אומות העולם ניתן
 לשחד בממון ולקנותם במתנת יד. כל השתדלנים
 לדורותיהם היו מעניקים לצורך היהודים התורן סכומי
 כסף מכובדים ומתנות יקרות, כדי להשקיט בכך את
 צמאונם לדם היהודי. ביקש יוסף להראות כי אצלו אין
 עצה זו תקיפה, אין הוא אוהב כסף ורודף בצע. ואדרבה
 אפילו את הכסף שקיבל מהם כדת וכדין הרי הוא מחזיר

והנה מן הניאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת בשר
 ותרעניה בנחו (מא. ב)

אמר ה"חידושי הר"ם": בפרות הטובות מציינת התורה
 שלש מעלות: 'יפות מראה' 'בריאת בשר' ו'תרעניה
 בנחו'. אבל בפרות הרעות מצויינים רק שני חסרונות:
 'רעות מראה' ו'נדקות בשר', ולא כתוב שום חסרון כנגד
 'תרעניה בנחו'. וזאת מפני שהמילים 'ו'תרעניה בנחו',
 מציינות אחוה ושלוש [בתרגום: ורעין באחוה], וכנגד
 אחדות אין שום הסתר ומניעה. ללמדנו, שבזמן שבני
 ישראל נמצאים באחדות, וכל אחד יש לו עין טובה על
 חבירו, אין מידת הדין שולטת. וכן איתא בזוהר הקדוש:
 שהכל תלוי בעין טובה, ועל ידי שיש אחדות מתבטלים
 כל הדינים. ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וינבך פרעה אל יוסף בקלמי הנני עמד על שפת הניאר
 (מא. יז)

במדרש: הדא הוא דכתיב "עדות ביהוסף שמו בצאתו
 על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע" (תהלים פא. ו).
 ותמוה, דאיזה שייכות יש לפסוק הזה לחלום פרעה.
 ונראה באמת צריכין להבין מה ראה פרעה להמליך את
 יוסף על ארץ מצרים ומאין ידע שטוב פתר ופתרונו
 יתקיים עד שצוה לו לחמש את ארץ מצרים וכו'. ונראה
 שפרעה עשה בחינה בזה, כי הוא לא הגיד ליוסף החלום
 כאשר היה באמת, אלא שינה לשון החלום למען ינסו
 אם רוח אלוקים בו ויעמוד על השינוי. והנה בחלום
 כתיב "הנני עומד על הניאר", ופרעה שינה הלשון ואמר
 ליוסף בחלומי "הנני עמד על שפת הניאר", הרי שהוסיף
 מלת "שפת", כדי לנסותו. אך יוסף הצדיק ידע בנבואה
 "שעמד על הניאר" ולא על שפת הניאר, ואמר לפרעה
 שהחלום היה "על הניאר ממש", ומזה ידע פרעה שרוח
 אלוקים בו, ושהפתרון בא מן השמים ודבריו יתאמתו,
 ותמה ואמר הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו. וזה
 שאמר המדרש על הפסוק "הנני עומד על שפת הניאר",
 אשר שינה פרעה אז יאמר לשפת הניאר ויוסף עמד על
 הדבר, עדות ביהוסף שמו, שמזה היה לפרעה עדות על
 חכמתו של יוסף שאין נבון וחכם כמוהו, כי "שפת" לא
 ידעתי אשמע, שיוסף אף שלא היה לו למידע שמלת
 "שפת" הוספת פרעה היא, מ"מ הבין כך ברוחב בינתו
 ואמר לפרעה שמלת שפת לא היתה בחלום, וזה היה
 לפרעה לעדות שיוסף ראוי לצאת על ארץ מצרים
 ולמלוך עליה. ספר "מקח טוב"

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (מב. ח)

פירש רש"י "ויכר יוסף", לפי שהניחם חתומי זקן. "והם
 לא הכירוהו", שיצא מאצלם בלא חתימת זקן ועכשיו
 מצאוהו בחתימת זקן. יש לתמוה, איך זה שלא הכירו

ולהתאפק, שלא לדחוק את הקץ, "וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם", הריהו מבקש על כל פנים שיהיו ישראל מתפרנסים בריחוק ויהיה להם לחם די צרכם, למען יוכלו לעמוד בכל הגלות הארוכה. **ספר "מענינה של תורה"**

הלכה: עניית אמן, זמן עניית אמן

אם השליח ציבור מאריך בניגון הברכה בסופה, אין לענות אמן כל זמן שעדיין לא סיים, גם אם הניגון הוא רק בהכרת אות אחרונה של התיבה. ובקדיש אם השליח ציבור מאריך הרבה בניגון של "ואמרו אמן", יאמר אמן מיד, כי הניגון הוא הפסק, שכבר כלתה עצם הבקשה אחר התיבה "בזמן קריב" או אחר תיבת "דאמירן בעלמא". אם המתין אחר סיום הברכה, ועבר זמן יותר משיעור כדי דיבור, לא יענה אמן. **ספר "נוטרי אמן"**

פתגם: הבטחה ענן ורוח, המעשה מטר

ספר "שמחלה"

חקירה: כלשהו למלקות לדעת רבי שמעון

כיון שאכלו במזיד אחשביה, או גזירת הכתוב (שיעורי ר') שמואל מכות עמוד תמז) **ספר "דרישות וחקירות"**

סיפור: אורח טנה ללון

שאל גוי את הרב העשיל סינגר, מה טעם הנוצרים קוברים את מתיהם בבגדים מהודרים, ואילו היהודים קוברים את מתיהם בתכריכים לבנים פשוטים? הסביר לו הרב: בוא וראה, החיים בעולם הזה, כמוהם כהתארחות ארעית בבית זר. והנה, כאשר האורח לובש את בגדיו המצוחצחים, סימן שהוא עומד להיפרד ולעזוב את הבית מבלי לשוב. אבל אם הוא לובש רק כתונת לבנה ארוכה, בידוע שאינו אלא שוכב לישון ועתיד הוא לקום משנתו. **ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל כחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וריס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה.

להם, וכך ידעו האחים כי אין יכולים להסתמך על עצת השוחד, כאילו היא תועיל להם מול שליט מצרים. לפיכך מוצאים אנחנו שרק כאשר האחים מצאו את כספם בפי אמתחותיהם "יצא לבם ויחרדו איש אל אחיו", ואילו בכל אותה העת אשר יוסף נטפל אליהם על לא עוול בכפם, לא מצאנו כלל כי האחים התייראו ויחרדו לבם. אלא שהן הן הדברים: כל עוד לא החזיר להם יוסף את הכסף, סברו האחים כי מצויה ברשותם עצה הגונה להטות את לבו של המלך לטובתם, וזאת ע"י שישחדוהו בכסף רב ויעניקו לו ממונם, ומחמת כן הם לא התייראו יתר על המידה. אולם כשראו כי הם אינם עומדים מול גוי תאב ממון רגיל, אלא מול מי שבז לכסף, עד שהוא נכון לוותר אפילו על כספו, או אז התייראו וחרד לבם, בראותם כי את המלך הזה אי אפשר לקנות בכסף. **ספר "ושלל לא יחסר"**

וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית אִם לֹא אֲבִיָּאֲנִי אֵלַיךְ (מב. לו)

היה אומר הרבי "הבית ישראל", הטעם שיעקב לא סמך על הבטחת ראובן, רק על ערבונו של יהודה בטח, כי ברגע שראובן הלך עם פשרות "אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית", מתוך ארבעה בנים היה מוכן להתערב על שני בנים, אינו בטוח בהצלחה. כאן היה צריך למסירות נפש, ללכת עד הסוף, אז יש לו סיכוי להצליח. מה שאין כן יהודה שהלך במסירות נפש, נתערב בעולם הזה ובעולם הבא, והיה מוכן להפקיד כל אשר לו על הבטחתו, על הבטחה כזו אפשר לסמוך. פעם אחרת הוסיף כי יעקב אבינו ידע שאין זה דבר פשוט, וכדי להצליח צריך כוחות על אנושיים, כאשר האדם הולך במסירות נפש מתגלים כוחותיו הטמונים. לכן כאשר יהודה הבטיח בזה ובבא, במסירות נפש על כל אשר לו, ידע יעקב אבינו שיצליח לקיים הבטחתו. **"ספר יגדיל תורה"**

וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל הָאִישׁ לָנוּ וְלְמוֹלָךְ תָּנוּ (מג. ז)
מהי כפילות הלשון "שְׂאוּל שְׂאֵל", ועוד, וכי אם שאל מחוייבים לספר לו על בנימין? יש לומר: איתא במסכת מגילה (ט): שתלמי המלך רצה שיתרגמו לו התורה, לקח שבעים ושנים זקנים, והכניס כל אחד בחדר נפרד, כדי שלא יוכלו להחליט יחד מה לשנות בתרגום. וכן יוסף לא רצה שישנו בדבריהם, לכן שאל כל אחד בנפרד, שלא יוכלו לתאם ביניהם, וזהו "שְׂאוּל שְׂאֵל", ששאל כל אחד ואחד. **ספר "שיח הפרשה"**

וַיִּמָּהֵר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו...וַיָּבֹא הַמִּדְבָּר וַיִּבֶן שָׁמָּה...וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם (מג. ל-ל)
יוסף, כלומר צדיק הדור, מתמלא רחמים על ישראל בגלל הגלות הארוכה והקשה, אשר אינה יודעת קץ. "וַיָּבֹא הַמִּדְבָּר וַיִּבֶן שָׁמָּה", הריהו חודר אל תוך חדריו הפנימיים של השם יתברך ובוכה מרה. ברם שם מתברר לו שטרם הגיעה העת, "וַיִּתְאַפֵּק", ואין לו אלא להתחזק

